

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ی روانشناسی تربیتی

عنوان :

بررسی ومقایسه عزت نفس و سبک اسناد بین دانش آموزان دختر با اختلال دیکته نویسی و
عادی پایه چهارم ابتدایی منطقه دو تهران

استاد راهنما

دکتر پرویز شریفی درآمدی

استاد مشاور

دکتر اسماعیل سعدی پور

پژوهشگر

نسرین قلعه

تابستان ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیر و تشکر:

حال که به لطف و کرم خدای عزوجل این محمل به سرمنزل رسیده است با دلی سرشار از خضوع، خشوع و مهر و عشق نسبت به ذات اقدس خداوندی وی را شکر و سپاس می گویم.

در این پژوهش بنا به وظیفه سپاسگزاری و قدرشناسی لازم میدانم سپاسگزار همه بزرگوارانی باشم که مرا در انجام این پژوهش یاری رساندند.

از استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر پرویز شریفی درآمدی که پشتوانه غنی علمی، معنوی و اخلاقی ایشان توشه ارزشمندی بود که قرین این راه گردید بی نهایت تشکر و سپاسگزاری می نمایم.

از استاد محترم مشاور جناب آقای دکتر اسماعیل سعدی پور سپاسگزارم.

همچنین نهایت تشکر و قدردانی را از جناب آقای دکتر کولایی نژاد که با قضاوت عالمانه در رفع نواقص این تحقیق مرا یاری کردند، دارم.

در پایان از آقای حشمت اکبرزاده ودوستان عزیزم زهره عزیزی، عطیه جهانگیر و زهره دهقانی بخاطر همراهی شان سپاسگزارم .

تقدیم به

مادر م

یکانه زندگی ام

که دلیل بودن، ماندن و حرکتتم اوست.

او که روحم باطنین عشقش نوا آموخته.

و

خواهر و برادر عزیزم

مریم و میلاد

که همه حال یار و همراهم بودند.

چکیده پژوهش

پژوهش حاضر با عنوان بررسی و مقایسه عزت نفس و سبک اسناد بین دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی و عادی پایه چهارم ابتدایی منطقه دو تهران انجام شد، روش تحقیق زمینه یابی (تحقیق پیمایشی) و جامعه آماری کل دانش آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی منطقه دو تهران در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ می باشد، جهت انتخاب نمونه از نمونه گیری در دسترس استفاده شده است به این نحو که کلیه دبستانهای دخترانه منطقه دو تهران مورد بررسی و دانش آموزان نارسانویس شناسایی شده و از بین این مدارس به صورت تصادفی ۲۵ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد، همچنین ۲۵ دانش آموز عادی به عنوان گروه کنترل انتخاب گردید. هدف کلی تحقیق بررسی و مقایسه عزت نفس و سبک اسناد بین دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی و عادی می باشد، چهار سوال پژوهش در خصوص میزان همبستگی بین عزت نفس و سبک اسناد هر دو گروه از دانش آموزان و همچنین مقایسه بین سبک اسناد و عزت نفس بین دانش آموزان عادی و با اختلال دیکته نویسی مطرح گردید که جمع اوری داده ها با استفاده از ابزار و پرسشنامه استاندارد عزت نفس کوپر اسمیت و سبک اسناد پترسون و سیلگمن (ASQ) و آزمون هوش و کسلر و آزمون دیکته برگرفته از کتاب اختلالات یادگیری دکتر کریمی انجام گردید و تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش های آمار استنباطی از جمله ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t دوگروهی مستقل صورت گرفته است که نتایج به دست آمده نشان دهنده همبستگی مثبت و بالایی ($r = +0/46$) بین عزت نفس و سبک اسناد دانش آموزان عادی به دست آمد و همچنین این نتیجه در مورد دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی به دست آمد ($r = +0/42$) و در خصوص مقایسه این دو متغیر (سبک اسناد و عزت نفس) در دو گروه از دانش آموزان نتایج حاکی از آن است که تفاوت معناداری بین میانگین عزت نفس دانش آموزان عادی و با اختلال دیکته نویسی و همچنین وجود این تفاوت معنادار در خصوص سبک اسناد ایشان می باشد.

کلید واژه ها : عزت نفس، سبک اسناد، دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی، دوره ابتدایی.

۱.....	فصل اول: کلیات تحقیق
۲.....	مقدمه
۴.....	بیان مسئله
۵.....	ضرورت و اهمیت موضوع
۶.....	اهداف تحقیق
۷.....	سؤال های تحقیق
۷.....	متغیرهای تحقیق
۹.....	فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق
۱۰.....	تعریف ناتوانی های ویژه یادگیری
۱۱.....	سیر تاریخی توجه به نارسایی های ویژه یادگیری
۱۲.....	خصوصیات و ویژگی های کودکان با نارسایی های ویژه یادگیری
۱۴.....	تشخیص و شناسایی کودکان ناتوان در یادگیری
۱۵.....	نظریه های مربوط به اختلال یادگیری
۱۵.....	- نظریه غلبه طرفی مغز
۱۶.....	- نظریه کوتاهی دامنه توجه
۱۶.....	- نظریه فرابری آگاهی ها
۱۷.....	- نظریه تاخیر در رشد
۱۷.....	- نظریه ضایعات خفیف مغز
۱۸.....	مهارت نوشتن
۱۹.....	مراحل یادگیری نوشتن
۲۰.....	اختلالات بیان نوشتاری
۲۲.....	دست نویسی
۲۳.....	اهمیت دست نویسی

۲۴	علائم اختلال در دست نویسی.....
۲۵	مهارت های زبانی و نقش آن در بیان نوشتاری.....
۲۶	مولفه های تشکیل دهنده نوشتار.....
۲۷	تشخیص اختلال نوشتاری.....
۲۹	انواع اختلال املاء.....
۳۱	عزت نفس.....
۳۲	عواملی که موجب ضعف عزت نفس می شود.....
۳۴	عزت نفس ، اعتماد به نفس و مفهوم خود.....
۳۵	نظریه های عزت نفس و اهمیت تقویت آن از دیدگاه های مختلف.....
۳۸	آسیب شناسی روانی عزت نفس.....
۳۹	سبک اسناد.....
۴۱	نظریه های اسناد علی.....
۴۳	پیشایندها و پسایندهای اسنادی.....
۴۴	اسناددهی دانش آموزان مبتلا به اختلال یادگیری.....
۴۶	درماندگی آموخته شده در دانش آموزان مبتلا به اختلال یادگیری.....
۴۶	جبران اثرات عزت نفس پایین با رویکرد اسنادی.....
۴۷	اسنادها و پیشرفت تحصیلی.....
۵۰	پیشینه پژوهش های داخلی.....
۵۱	پیشینه پژوهش های خارجی.....
۵۳	خلاصه و جمع بندی.....
۵۴	فصل سوم: روش شناسی تحقیق.....
۵۵	روش تحقیق.....

۵۵.....	جامعه آماری.....
۵۵.....	نمونه و نحوه گزینش آن.....
۵۶.....	روش و ابزار جمع آوری اطلاعات.....
۵۶.....	پرسشنامه سبک اسناد کودکان.....
۵۷.....	آزمون عزت نفس کوپراسمیت.....
۵۸.....	روش های آماری در تجزیه و تحلیل داده ها.....
۵۹.....	فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها.....
۶۰.....	نتیجه حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها.....
۶۴.....	فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری.....
۶۵.....	خلاصه نتایج تحقیق.....
۶۸.....	تبیین یافته ها.....
۶۹.....	پیشنهادهای کاربردی.....
۶۹.....	پیشنهادهای پژوهشی.....
۷۰.....	محدودیت های پژوهش.....
۷۱.....	منابع.....

فهرست جداول

شماره	عنوان جدول	صفحه
۳-۱	محاسبه پایایی	۵۶
۴-۱	برآورد رابطه بین متغیرهای پژوهش در دانش آموزان عادی	۶۰
۴-۲	برآورد رابطه بین متغیرهای پژوهش در دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی	۶۱
۴-۳	شاخصهای آمار توصیفی در رابطه با سوال سوم پژوهش	۶۲
۴-۴	نتایج حاصل از اجرای آزمون t دوگروهی مستقل در رابطه با متغیر عزت نفس در دوگروه دانش آموزی (عادی و با اختلال دیکته نویسی)	۶۲
۴-۵	شاخص های آمار توصیفی در رابطه با سوال چهارم پژوهش	۶۳
۴-۶	نتایج حاصل از اجرای آزمون t دوگروهی مستقل در رابطه با متغیر سبک اسناد در دوگروه دانش آموزان (عادی و بااختلال دیکته نویسی)	۶۳

فصل اول

کلیات تحقیق

اختلال های یادگیری ابتدا در دهه ۱۹۶۰ به عنوان جدیدترین حوزه فرعی وارد قلمرو کودکان استثنایی شد. ساموئل کرک برای اولین بار اصطلاح ناتوانی های یادگیری را مطرح کرد و این به خاطر برجسب های گوناگونی بود که برای وصف کودکی با هوش بهنجار که دچار مشکلات یادگیری بود، بکار می رفت (احدی، کاکاوند ۱۳۸۲). کودکان مبتلا به اختلال یادگیری گروه ناهمگنی تشکیل می دهند که وجه اشتراک همه آنها این است که در یادگیری دروس مدرسه مشکل دارند. اختلالات یادگیری همیشه منجر به افت تحصیلی می شود اختلالات یادگیری را می توان به دو دسته تقسیم کرد. اختلالات رشدی و درسی.

اختلالات یادگیری شامل اختلال خواندن، نوشتن، حساب کردن (احدی، کاکاوند، ۱۳۸۲) این گروه از کودکان به دلیل ویژگیهای خاص به خدمات آموزشی ویژه نیاز دارند. این کودکان دارای ظاهری طبیعی هستند و رشد جسمی و قد و وزنشان نشانگر عادی بودنشان است. اینان به دلیل شکست های پی در پی معمولا از درس و مشق و کلا از مدرسه بیزارند و رفتارهای نابهنجاری دارند و بیشتر حالت تهاجمی به خود می گیرند و با معلم و همسالان درگیر می شوند و نهایتا از مدرسه فرار می کنند (منشی طوسی، ۱۳۸۹).

از ویژگیهای این کودکان می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- مشکلات پیشرفت تحصیلی دارند و با وجود هوش تقریبا متوسط، پیشرفتی در سطح توانایی شان ندارند.
 - ۲- در استفاده از زبان به خصوص استفاده اجتماعی مشکل دارند، آنها معمولا صحبت کنندگان خوبی نیستند.
 - ۳- مشکلات ادراکی، ادراکی- حرکتی، هماهنگی کلی دارند.
 - ۴- از جمله مشکلات دیگر مشکل توجه است. مطالعات گوناگون وجود شکل توجه را در درصد بزرگی از کودکان با اختلال یادگیری مورد تایید قرار داده است.
 - ۵- آنها در حافظه، شناخت و فراشناخت مشکل دارند.
 - ۶- آنها مشکلات هیجانی- اجتماعی دارند و آمادگی بیشتر برای طرد شدن از سوی همتایان خود دارند. البته رفتارهای مشخص کننده باید در طول زمان دوام داشته باشد (کریمی ۱۳۸۴).
- یکی از این اختلالات اختلال نوشتن یا دیکته است. اختلال نوشتن یا نارسانویسی اصطلاحی است برای کودکانی که علیرغم هوش طبیعی بسیار بد می نویسند. این کودکان معمولا وارونه نویسی می کنند و بسیار بد می نویسند. آنها کلمات را با جا به جا نوشتن، هجی خطا، اشتباهات نقطه گذاری و معکوس و غلط می نویسند (فریار و رخشان، ۱۳۶۳) آنها با وجود یادآوری های مکرر همیشه

فراموش می‌کنند در پایان جمله نقطه بگذارند. برخی از کودکان از مهارت کافی در نوشتن برخوردار نیستند زیرا مهارت‌های پیش نیاز نوشتن با دست که عمده ترین آنها عبارت از درک موقعیت بدن فرد نسبت به اشیاء، مفاهیمی چون بالا، پایین، ... ادراک اندازه ها، تنظیم وضعیت کاغذ نسبت به چشم ها و بدن، چرخش دست برای تولید منحنی ها را نیاموخته اند. کودکانی که در خصوص مهارت‌های حرکتی مشکل دارند معمولاً در زمینه نوشتن مشکل دارند. البته مهارت نوشتن از خواندن سخت تر است. ممکن است کسی که در دیکته نویسی مشکل دارد در خواندن مشکل نداشته باشد و یا ممکن است هر دو مشکل با هم دیده شود (سیف نراقی، نادری ۱۳۸۹).

عمده ترین دلیل نارسایی در املا عبارت است از ۱- عدم توجه و دقت ۲- ضعف مهارت‌های حرکتی ۳- اختلال در ادراک بینایی ۴- ضعف حافظه بینایی و شنوایی ۵- دشواری در انتقال اطلاعات از یک کانال حسی به کانال دیگر یا در پیوندهای حسی ۶- انتزاعی بودن مطالب (هریس^۱، ۱۹۶۱). به طور کلی نارسائی ویژه در دیکته نویسی به دو شیوه ظاهر می شوند؛ الف) کودکانی که نوعی ناهماهنگی در ماهیچه های کوچک دست دارند که نوشتن برایشان دشوار می شود در کارهای ظریف مشکل دارند.

ب) افراد دیگر تعادل بهنجار دارند ولی در قواعد نوشتن مشکل دارند. در دستور زبان، نقطه گذاری، دیکته و انشاء مشکل دارند. یکی دیگر از ویژگیهای آنها این است که حتی زمانی که کپی می کنند نوشتن آنها صحیح نیست، آنها بسیار آرام می نویسند و نهایتاً نمی توانند عقاید خود را به شکل نوشتاری بیان می کنند (علیزاده فرد، ۱۳۸۹).

این دانش آموزان همانطور که گفته شد مشکلات انگیزشی دارند که ممکن است به شکل اسندهای منفی، مکان کنترل بیرونی و درماندگی آموخته شده بروز کند.

اسندها؛ اسناد دادن اشاره دارد به آنچه مردم در مورد علل موفقیتها و شکستهای خود فکر می کند. اسندها دارای سه بعد هستند درونی - بیرونی، پایدار-ناپایدار، کلی- اختصاصی. اسندها بهداشت روانی افراد را تحت تاثیر قرار میدهند. نخستین فرض اساسی نظریه اسناد این است که جست و جو برای درک و فهم امور و عامل رویدادها مهمترین منبع انگیزشی انسان است. یکی از پیامدهای مهم نسبت دادن های علی رابطه آن با احساس احترام به خود یا عزت نفس است. عزت نفس عبارت است از ارزیابی مداوم شخص نسبت به ارزشمندی خود، عزت نفس نوعی قضاوت نسبت به

^۱ Harris

ارزشمندی وجودی است. مطالعاتی که توسط استنک ۱۹۷۳ صورت گرفته ارتباط متقابل میان عزت نفس و تصور فرد از توانایی خود مورد تایید قرار گرفت. در طول هزاران سال گذشته گزارش های تاریخی گواه بر این مطلب است که انسان دارای این نیاز است که خود را خوب بداند. با توجه به ادبیات فوق نکته اصلی در تحقیق حاضر این است که اولاً: چه رابطه احتمالی بین عزت نفس و بروز اختلال دیکته نویسی وجود دارد. ثانياً: اگر رابطه ای قابل تصور است، بررسی میزان شدت بین این دو متغیر و تفاوت آنها با دانش آموزان عادی می تواند نکته قابل تاملی در این تحقیق باشد که سعی می شود جزئیات آن بصورت مستند در قسمت بیان مسئله مطرح شود.

بیان مسئله

دنیای ارتباطات امروز را می توان عصر یادگیری دانست. با قبول این مطلب اهمیت موضوع ناتوانی یادگیری و عوارض ناشی از آن روشن می گردد. این ناتوانی ها مسائل جدی برای انسان امروز بوجود آورده است. اختلال های یادگیری دارای گستره ای وسیع و طولانی است و در تمام طول زندگی انسان تاثیرگذار خواهد بود (علیزاده فرد، ۱۳۸۹).

اختلالات یادگیری معضلاتی بیش از مشکلات درسی به همراه دارد. درک گسترده معنای اختلال یادگیری مستلزم توجه به حوزه های عاطفی، رفتاری و اجتماعی زندگی کودک می باشد. شکست در یادگیری می تواند موجب مشکلات عاطفی و اجتماعی ثانویه گردد. بطور کلی در زندگی مشکل اجتماعی نسبت به ناکارآمدی تحصیلی می تواند بسیار مشکل زا تر باشد (لرنر^۱، ۲۰۰۵). به نقل از دانش، (۱۳۸۵). گستره عظیم پژوهش ها درباره عزت نفس و خودپنداره دانش آموزان با اختلال یادگیری به یافته های پیچیده ای منجر شده است. بخش اساسی پژوهشها نشان دهنده اعتماد به نفس پایین تر دانش آموز با اختلال یادگیری نسبت به دانش آموز ناتوان و دانش آموز با اختلال رفتاری است (کاکاوند، ۱۳۸۲). این مسئله ممکن است ناشی از شکست های مکرری باشد که به وسیله این دانش آموزان تجربه میشود. اسنادهای منفی یکی از مشکلات آنهاست. مطالعات مختلف رابطه مثبت و قوی بین مکان کنترل و اعتماد به نفس و انگیزش و خلاقیت را نشان داده است. انواع مختلف اسناد می تواند پیامدهای انگیزشی، عاطفی مختلفی برای فرد داشته باشد. پیامدهای مثبت رفتار که به علت های درونی چون توانایی و سعی و کوشش نسبت داده می شود در شخص احساس غرور و عزت نفس یا اعتماد به خود را ایجاد می کند ولی موفقیتی که به علل بیرونی مثل بخت و

^۱ Lerner

اقبال باشد احساس غرور ایجاد نمیکند(سیف، ۱۳۶ به نقل از بیابانگرد، ۱۳۷۰). افرادی که خودپنداره و عزت نفس آنها پایین است موفقیت را به عوامل بی ثبات و شکست را به علل درونی و با ثبات نسبت می دهند. افرادی که عزت نفس بالائی دارند شکست را به یک علت بی ثبات یا بیرونی نسبت می دهند. در پژوهش های متعددی ارتباط عزت نفس و سبک اسناد با جنبه های گوناگون از جمله اختلالاتی مثل افسردگی گواهی می دهد(برماس، ۱۳۸۳). اسناد درونی در موارد خوشایند بر نوعی احساس شایستگی در فرد دارد که از خصوصیات افراد بهنجار است و برای حفظ عزت نفس مفید است و خصوصاً این موفقیت را تنها مربوط به یک موقعیت ویژه نمی دانند و معتقدند همیشه وجود خواهد داشت و جنبه های دیگر زندگی را هم تحت تاثیر قرار خواهد داد.

سبک اسناد درونی، پایدار و کلی افراد برای حوادث منفی و سبک اسناد بیرونی، ناپایدار و اختصاصی برای حوادث مثبت درماندگی آموخته شده را به دنبال خواهد داشت که عزت نفس فرد را تحت تاثیر قرار می دهد. از این رو با توجه به مبانی و نتایج پژوهشهای فوق الذکر و پیامدهای ناگوار آن، مساله اصلی در تحقیق حاضر عبارت است از اینکه آیا عزت نفس و سبک های اسنادی در دانش آموزان با و بدون اختلال دیکته نویسی تفاوت دارد؟

ضرورت و اهمیت موضوع

پرداختن به مفاهیمی مثل عزت نفس و سبک اسنادی حداقل از دو نظر قابل توجه است، نخست اینکه این مفاهیم دارای ارزش تربیتی است و هر یک به عنوان بخش مهمی از اهداف هر نظام آموزشی مورد توجه است. و دوم اینکه این مفاهیم تمام زندگی فرد و جوانب آن را تحت تاثیر قرار می دهد. عزت نفس که از نظر بسیاری صاحب نظران آن را عامل مرکزی و اساسی در سازگاری عاطفی و اجتماعی می دانند و سالم بودنش می تواند سپری در مقابل مشکلات آینده به فرد کمک کند. دانش آموزان با اختلال یادگیری از آن دسته دانش آموزانی هستند که نمی توانند خود را به سطح عادی کلاس برسانند. اینگونه مشکلات تنها منجر به افت تحصیلی و اتلاف سرمایه ملی پایان نمی پذیرد بلکه با سرزنش و تحقیر دانش آموزان و تشکیل خودپنداره ای ضعیف و کاهش عزت نفس آنان می انجامد و سلامت روانی شان را به خطر می اندازد(تبریزی، ۱۳۷۸).

نکته بسیار مهم در آموزش و پرورش کودکان مبتلا به ناتوانی یادگیری کوشش برای رشد مهارتهای اجتماعی و حرفه ای آنان است که از نظر موفقیت شغلی و ادامه زندگی مستقل برای آنان حائز

اهمیت است. یکی از مشکلات آنها مقایسه خودشان با سایر همکلاسیها و دستیابی به یک تشخیص درباره قابلیت های شخصی و تفاوت خود با دیگران است.

برخی پژوهشها نشان می دهد وقتی دانش آموز به ناتوانی خود اطمینان و توانایی های خویش را هم نادیده می گیرد، به این جهت به ضعف مسئولیت شخصی و بی کفایتی متهم خواهد شد. خانواده آنها انتظارات بیش از حدی از او دارند و چون کودک از عهده این انتظارات بر نمی آید با شکستهای بیشتری مواجه می شود (منشی طوسی، ۱۳۶۹).

از طرفی اگر آمار و ارقام منتشر شده از سوی وزارت آموزش و پرورش در زمینه اختلالات یادگیری بویژه آنهایی که هر ساله به خاطر یک یا چند درس، تکرار پایه دارند را در نظر بگیریم متوجه می شویم هر ساله بودجه هنگفتی از بابت مردودی دانش آموزان به هدر می رود. اگر فشار اقتصادی که از بابت این مسئله به خانواده تحمیل می شود و تبعات روحی و روانی این مسئله را با توجه به اینکه دانش آموزان عمدتاً در سنین خاصی هستند و تجربه شکست اثرات منفی بسیاری بر زندگی تحصیلی و عزت نفس شان می گذارد بیشتر متوجه اهمیت موضوع می شویم.

از طرفی بیش از یک ربع قرن است که مشاهده می شود رفتارهای ضد اجتماعی با نارسائی در خواندن همبستگی دارد (منشی طوسی، ۱۳۶۹). ۵۰٪ معنادان به مواد مخدر و ۳۵ درصد جوانان با سابقه تخلف و جرم کیفری در دوران مدرسه به LD مبتلا بوده اند. لذا با توجه به جهت قابل ملاحظه این دانش آموزان، شناخت ویژگیهای آنان می تواند دست اندرکاران آموزش و پرورش را در برنامه ریزی متناسب با توان آنها باعث می شود که بتوان برنامه های ترمیمی و بازپروری را جهت رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت آنها برنامه ریزی کرد. شناخت توانایی آنها و تاکید بر این توانایی ها موجب تقویت و روحیه و اعتماد به نفس آنان می شود.

از آنجاکه مشکلات درزمینه نوشتن و بخصوص املا از ابتدای ورود به مدرسه خودرانشان میدهد و بر موفقیت تحصیلی و شغلی و اجتماعی آنان اثر می گذارد، لزوم انجام تحقیق در این زمینه ضروری به نظر می رسد، چرا که تحقیق حاضر احتمالاً می تواند بر تعیین علت ثانویه اختلال املا نویسی و بهبود آن، همچنین کاهش هزینه های جاری خانواده دانش آموزان دارای اختلال دیکته نویسی گامی نویدبخش باشد.

اهداف تحقیق

تعیین رابطه عزت نفس با سبک اسناد در دانش آموزان عادی
تعیین رابطه عزت نفس با سبک اسناد در دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی

تعیین تفاوت عزت نفس دردانش آموزان با و بدون اختلال دیکته نویسی
تعیین تفاوت سبک اسناد دردانش آموزان با و بدون اختلال دیکته نویسی

سوال های تحقیق

- ۱- آیا بین سبک اسناد و عزت نفس دانش آموزان عادی رابطه وجود دارد؟
- ۲- آیا بین سبک اسناد و عزت نفس دانش آموزان با اختلال دیکته نویسی رابطه وجود دارد؟
- ۳- آیا بین عزت نفس دانش آموزان با و بدون اختلال دیکته نویسی تفاوت وجود دارد؟
- ۴- آیا بین سبک اسناد دانش آموزان با و بدون اختلال دیکته نویسی تفاوت وجود دارد؟

متغیرهای تحقیق

متغیرهای مستقل:

عزت نفس

سبک اسناد

متغیروابسته:

اختلال دیکته نویسی

متغیرکنترل کننده:

جنسیت (دختر)

تعریف مفاهیم تحقیق

تعریف نظری

کودکان با اختلال دیکته: کودکانی هستند که هوش نسبتاً عادی دارند و دراکثر درسها نمره خوب میگیرند ولی دردرست نوشتن کلمات فارسی نارسایی دارند(کریمی، ۱۳۸۰).

عزت نفس: مقدارارزشی است که ما به خود نسبت می دهیم که درمحاوره بادیگران کسب میشودو انعکاسی ازاینکه دیگران چه نظری نسبت به ما دارند. به عبارت دیگر عزت نفس مقدارارزشی است که مافکر میکنیم دیگران برای ما به عنوان یک شخص فائند(برماس، ۱۳۸۳).

اسنادفرآیندی است که افراد بکارمیبرند تارویدادها یارفتارهارا به عوامل زیربنایی آنها پیوند دهند.

سبک اسناد: سبک خاصی که هر فرد برای تعبیر و تفسیر رفتارها و رویدادها دارد. به عبارت دیگر سبک تبیین به عاداتهای نسبتاً پایدار فرد در بیان علت رویدادهای خوب و بد اشاره دارد که دارای سه بعد است. درونی در مقابل بیرونی، بی ثبات در مقابل باثبات و قابل کنترل در مقابل غیرقابل کنترل (برماس، ۱۳۸۳).

تعریف عملیاتی

میانگین نمره دیکته کلاس چهارم ابتدایی ۱۷ بوده است. در این پژوهش کسی که نمره دیکته او از ۱۴ کمتر باشد به عنوان فرد با اختلال دیکته شناخته میشود. عزت نفس در این تحقیق میزان نمره ای است که هر فرد از آزمون عزت نفس کوپراسمیت کسب کرده است. منظور از سبک اسنادی میزان نمره ای است که فرد از پرسشنامه سبک اسناد کودکان و نوجوانان پترسون و سلیمان^۱ (ASQ) ۱۹۸۴ به دست می آورد.

^۱ Peterson & Seligman

فصل دوم

ادبیات و پیشینه تحقیق

یادگیری همیشه یکی از مهمترین پدیده های زندگی بشر از دیرباز مورد توجه دست اندرکاران تعلیم و تربیت بوده است و همیشه به عنوان یکی از اساسی ترین عوامل رشد و تحول اجتماعی و فرهنگی در نظر گرفته شده است. از سویی بسیاری کودکانی که ظاهری طبیعی دارند، رشد جسمانی و وزنشان حاکی از بهنجار بودن آنان است، هوش کم و بیش عادی دارند، بخوبی حرف می زنند و مانند سایر کودکان بازی می کنند، لیکن زمانی که به مدرسه می روند و می خواهند خواندن و نوشتن و حساب یاد بگیرند دچار مشکلات جدی می شوند. این کودکان به تدریج در می یابند که سایر کودکان از نظر وضع درسی بهتر از آنان هستند و احساس حقارت را تجربه می کنند و کم کم بیزاری از درس و مدرسه در آنها بوجود می آید. والدین آنها که اغلب از ناتوانی یادگیری آنها بی خبرند مشکل را بیشتر می کنند و با فشارهایی که به کودک وارد می کنند، دشواری را چند برابر می کنند (احدی، کاکاوند، ۱۳۸۲).

از نیمه دوم قرن بیستم پژوهش و مطالعه در مورد این کودکان آغاز شده که بدون بهره گیری از آموزش های ویژه قادر به ادامه تحصیل نیستند. ممکن است یک روز مطالب را بخوبی فرا گیرند و روز دیگر تمام آن را فراموش کنند. عده ای در پاره ای از کارها از همگنان خود پیشی می گیرند و در قسمتی دیگر مانند کودکان کوچکتر از خود عمل می کنند (سیف نراقی، نادری، ۱۳۷۹).

کودکان مبتلا به اختلال یادگیری گروه ناهمگونی را تشکیل می دهند، وجه اشتراکی که بین همه آنها وجود دارد این است که همگی در یادگیری دروس مدرسه مشکل دارند. اختلالات یادگیری را می توان به دو طبقه بزرگ تقسیم کرد؛ رشدی و درسی. اجزای عمده اختلالهای یادگیری رشدی عبارت اند از نقص توجه، ادراک، اختلالهای حافظه ای، نارسایی های ادراکی حرکتی، اختلالهای فکری و زبانی. اختلالهای یادگیری درسی عبارت اند از نارسایی خواندن، هجی کردن، نوشتن و حساب کردن (افروز، ۱۳۸۸). غالباً اختلالات یادگیری با اختلالات رفتاری و بیشتر با نارسایی توجه/ بیش فعالی (ADHD^۱) و اختلال نافرمانی مقابله ای همراه است. ترک تحصیل در این کودکان بیشتر از سایرین است. برخی پژوهشها به افزایش بروز سوء رفتار و سطح پایین اشتغال اشاره می کند.

تعریف ناتوانی های ویژه یادگیری

قانون آموزش افراد با ناتوانیهای یادگیری دولت فدرال امریکا ناتوانی های ویژه یادگیری را بشکل زیر معرفی کرده است؛ ناتوانی های ویژه یادگیری اختلالی در یک یا چند فرآیند اساسی روانشناختی شامل فهم و کاربرد زبان، گفتار، نوشتن، ناتوانی در گوش کردن، خواندن، هجی کردن یا نقص در محاسبه ریاضیات است که خود معلول شرایطی همچون نقایص ادراکی، آسیب های خفیف مغزی و یا آفازی رشدی است. این

^۱ Attention Deficit –Hyperactivity Disorder

اصطلاح شامل کسانی که مشکل یادگیری آنها معلول عواملی چون نقایص بینایی، شنوایی، حرکتی، عقب ماندگی ذهنی، پریشانی عاطفی، ناهنجاری های محیطی و فرهنگی و یا اقتصادی باشد نمیگردد (کافمن^۱، ۱۹۹۸ به نقل از افروز، ۱۳۸۸).

اکنون مفهوم نارسایی های ویژه یادگیری شامل اختلالهای یادگیری و شناختی میشود که در فرد درونی است و به این معنی ویژه اند که هر کدام بطور معناداری بر دامنه ای نسبتاً ویژه از درسها و عملکردها تاثیر می گذارند. این اختلال ممکن است بشکل ترکیبی با سایر شرایط همراه باشد اما در درجه اول به دلیل سایر شرایط از قبیل عقب ماندگی ذهنی، اختلال رفتاری، محرومیت از موقعیتهای یادگیری و نارسایی های حسی نیست (هالاها^۲ و کافمن، ۲۰۰۵).

تعریف دیگری به شرح زیر از طرف انجمن کودکان و بزرگسالان ناتوان در یادگیری ارائه شده است؛ ناتوانی های خاص یادگیری یک شرایط فرضی است که به احتمال قوی منشا آن اختلالات عصبی است که به گونه ای انتخابی مانع رشد یکپارچه توانمندی ها و یا شکوفایی بایسته کلامی و غیر کلامی فرد می شود (افروز، ۱۳۸۸).

سیر تاریخی توجه به نارسایی های ویژه یادگیری

لرنر تاریخچه توجه به نارسایی های ویژه یادگیری را به چهار قسمت تقسیم کرده است.

مرحله بنیادی: (۱۹۳۰-۱۸۰۰)

شامل تحقیقات علمی و اساسی درباره عملکردها و اختلالات مغز است. بسیاری از محققین پیشین مغز پزشکانی بودند که به مطالعه بیماران بزرگسالی که مغزشان در اثر ضربه تصادف یا بیماری آسیب دیده بود می پرداختند.

مرحله انتقالی: (۱۹۶۰-۱۹۳۰)

در این مرحله مطالعات علمی درباره مغز برای مطالعه بالینی کودکان بکار گرفته شد و بوسیله آن روشهای آموزشی ابداع گردید. روانشناسان و مربیان ابزارهایی جهت سنجش و درمان این اختلال تهیه کردند.

مرحله هماهنگی: (۱۹۸۰-۱۹۶۰)

^۱ Kaufman

^۲ Halahan & kaufman